

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

В И С Н О В О К

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення розмірів стипендій» (реєстр. № 4036) і проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій» (реєстр. № 4036-1)

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» і статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні переглянув 20 жовтня 2021 року (протокол № 91) рішення Комітету від 13 вересня 2021 року (протокол № 86) та розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення розмірів стипендій» (реєстр. № 4036), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Цимбалюком М.М., Кириленком І.Г. (далі – Проект № 4036), та проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій» (реєстр. № 4036-1), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України (далі Проект № 4036-1).

Проектом № 4036 пропонується встановити з 01 січня 2021 року розміри:

- мінімальної академічної стипендії для осіб, що навчаються у закладах вищої освіти, у розмірі фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (4068 грн проти 1300 грн);
- мінімальної соціальної стипендії для осіб, що навчаються у закладах вищої освіти, у розмірі 150 відсотків фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (6102 грн проти 1180 грн);
- соціальної стипендії для студентів із числа потерпілих від Чорнобильської катастрофи, шахтарям, які мають стаж підземної роботи не менш як три роки, а також дітям шахтарів, які мають стаж підземної роботи не менш як 15 років або батьки яких загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві чи стали

особами з інвалідністю I або II групи, у розмірі 150 відсотків фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (6102 грн проти 1180 грн).

Водночас, відповідно до чинного законодавства соціальна стипендія виплачується у фіксованому розмірі. Станом на жовтень 2020 року це складало для студентів закладів фахової передвищої освіти - 890 грн, вищої освіти - 1180 грн, студентів з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування - 2360 грн.

Відповідно до пояснювальної записки додаткові видатки у 2021 році на реалізацію підвищення розмірів стипендій за прогнозними розрахунками становитимуть понад 5,0 млрд грн, які можливо забезпечити за рахунок вжиття необхідних заходів щодо недопущення укриття податків і зборів у тіньовому секторі економіки, які запропоновано затвердити Кабінету Міністрів України, що збільшить додаткові надходження до зведеного бюджету та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування у 2021 році.

Міністерство фінансів України звертає увагу на те, що в Україні академічні стипендії призначаються від 40%-45% до фактичної кількості студентів денної форми навчання. Водночас, в країнах Європейського Союзу таких як Угорщина – 26%, Чехія – 13%, Польща та Словаччина – 10%.

Проектом № 4036-1 пропонується внести зміни до законів України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про підвищення престижності шахтарської праці» в частині збільшення розмірів мінімальної академічної стипендії, мінімальної стипендії та соціальної стипендії на 150% фактичного розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України з дня наступного за днем опублікування цього Закону.

Водночас Проект № 4036-1 аналогічний проекту Закону України «Про внесення змін до законів України щодо підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій» (реєстр. № 3242-1 від 08.04.2020), внесеного народними депутатами України Королевською Н.Ю. та Солодом Ю.В., який разом із проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій» (реєстр. № 3242 від 20.03.2020), поданого народним депутатом України Тимошенко Ю.В. та іншими народними депутатами України розглянуто на засіданні Комітету 09 липня 2020 року та прийнято рішення повернути їх суб'єктам права законодавчої ініціативи без їх включення до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та без розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Міністерство освіти і науки України до Проекту № 3242-1 зауважує, що з метою уникнення дискримінаційних норм та неузгодженостей в діючому законодавстві є необхідним внесення змін до інших законодавчих актів, зокрема, законів України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про фахову передвищу освіту» та інших нормативно-правових актів, якими державою гарантоване

право здобувачів професійної (професійно-технічної освіти), фахової передвищої освіти та вищої освіти на отримання соціальної стипендії.

Водночас слід звернути увагу на те, що з листопада 2017 року розміри академічних та іменних стипендій здобувачів вищої, фахової передвищої освіти були незмінними.

Відповідно до положень Указу Президента України «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти від 30 березня 2021 року № 130/2021 передбачено підвищення розміру стипендіального забезпечення учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а також запровадження ефективних інструментів збору та оброблення статистичної інформації про стан ринку праці для прогнозування потреб у кадрах за професіями і спеціальностями.

1 вересня Уряд схвалив зміни до постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 та від 28 грудня 2016 р. № 1047». Наразі з 1 січня 2022 року академічні та іменні стипендії здобувачів вищої, фахової передвищої освіти збільшуються в понад 1,5 рази, професійної (професійно-технічної) освіти – у понад 2,5 рази.

Кількість отримувачів академічної стипендії в закладах вищої та фахової передвищої освіти становитиме 35-40% фактичної кількості студентів денної форми здобуття освіти, які навчаються за державним (регіональним) замовленням на одному факультеті (відділенні), курсі за певною спеціальністю.

Розмір мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії:

- для учнів закладів професійної (професійно-технічної) збільшується з 490 до 1250 гривень на місяць;
- для студентів закладів фахової передвищої освіти, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст», освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр», освітній ступінь «бакалавр», крім тих, що навчаються за спеціальностями (спеціалізаціями), для яких встановлюються академічні стипендії в підвищеному розмірі, збільшується з 980 до 1510 гривень на місяць; для яких встановлюються академічні стипендії у підвищеному розмірі, збільшується з 1250 до 1930 гривень на місяць;
- для студентів закладів вищої освіти, наукових установ, які здобувають освітній або освітньо-професійний ступінь «молодший бакалавр», освітні ступені «бакалавр», «спеціаліст» або «магістр», крім тих, що навчаються за спеціальностями (спеціалізаціями), для яких встановлюються академічні стипендії в підвищеному розмірі, збільшується з 1300 до 2000 гривень на місяць; для яких встановлюються академічні стипендії у підвищеному розмірі, збільшується з 1660 до 2550 гривень на місяць.

Розмір академічної стипендії Президента України:

- для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти збільшується з 1420 до 2750 гривень на місяць;

- для студентів закладів фахової передвищої освіти, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст», освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр», освітній ступінь «бакалавр», збільшується з 2130 до 3320 гривень на місяць;
- для студентів закладів вищої освіти, наукових установ, які здобувають освітній або освітньо-професійний ступінь «молодший бакалавр», освітні ступені «бакалавр», «спеціаліст» або «магістр», збільшується з 2720 до 4400 гривень на місяць.

Розмір іменних та академічних стипендій, заснованих Кабінетом Міністрів України:

- для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти збільшується з 1180 до 2500 гривень на місяць;
- для студентів закладів фахової передвищої освіти, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст», освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр», освітній ступінь «бакалавр», збільшується з 1900 до 3020 гривень на місяць;
- для студентів закладів вищої освіти, наукових установ, які здобувають освітній або освітньо-професійний ступінь «молодший бакалавр», освітні ступені «бакалавр», «спеціаліст» або «магістр», збільшується з 2480 до 4000 гривень на місяць.

Розмір стипендії Президента України переможцям Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика та Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка:

- для студентів закладів фахової передвищої освіти, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст», освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр» або освітній ступінь «бакалавр», збільшується з 1770 до 2870 гривень на місяць;
- для студентів закладів вищої освіти, наукових установ, які здобувають освітньо-професійний або освітній ступінь «молодший бакалавр», освітні ступені «бакалавр», «спеціаліст» або «магістр», збільшується з 2600 до 3800 гривень на місяць.

Наразі питання щодо підвищення розмірів стипендій зазнало суттєвих змін у бік посилення соціального захисту вищезазначених категорій студентів.

Також з вересня 2014 року набрав чинності Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту», який встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти.

У зазначеному Законі відсутні норми, які передбачають прийом на навчання до закладів вищої освіти за цільовими направленнями.

Зокрема, на виконання норм зазначеного Закону втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України від 29.06.1999 № 1159 «Про підготовку фахівців для роботи в сільській місцевості», якою було затверджено механізм прийому абітурієнтів до вищих навчальних закладів на підставі цільових

направлень, що видавалися абітурієнтам, які постійно проживають у сільській місцевості або селищах міського типу.

Разом з тим, відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» право на першочергове зарахування для здобуття вищої освіти за медичними, мистецькими та педагогічними спеціальностями на конкурсній основі в межах установлених квот мають особи, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищах міського типу, при їх зарахуванні на місця, що фінансуються за державним (регіональним) замовленням.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у висновку до Проекту № 4036 та Проекту № 4036-1 вказує на те, що дані законопроекти не включено до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 16 червня 2020 року № 689 – IX. Також не включено до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України 02 лютого 2021 року № 1165 – IX.

Крім того, законопроектам властиві недоліки техніко-юридичного характеру.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення Проекту № 4036 та Проекту № 4036-1 такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету звертає увагу на те, що вказана законодавча пропозиція матиме вплив на показники бюджету.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вважає, що Проект № 4036 та Проект № 4036-1 слід повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Міністерство фінансів України та Міністерство соціальної політики України не підтримують зазначені законопроекти.

Отже за результатами розгляду вищезазначених проектів законів Комітет, прийняв рішення:

Рекомендувати Верховній Раді України:

1. Включити Проект № 4036 та Проект № 4036-1 до порядку денного сесії Верховної Ради України.

2. Зняти з розгляду Проект № 4036 та Проект № 4036-1 у зв'язку з тим, що внаслідок прийнятих інших законодавчих актів вони втратили свою актуальність на підставі частини другої статті 95 Регламенту Верховної Ради України.

Проекти Постанов додаються.

Голова Комітету

Г.Третякова

Вик., Удод Т.І., 255-41-29
ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002E093100E1118F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/3-2021/326575 від 22.10.2021

681791